

PUUVILJANDUSTEADLANE ROBERT PIIR – 90

Robert Piir sündis 21. jaanuaril 1930. aastal Strelka külas Luuga rajoonis Leningradi oblastis talupoja lapsena. Pere tuli tagasi Eestisse elama, kui Robert oli veel laps. Samal ajal sai alguse ka tema huvi looduse, eeskätt taimede vastu.

Robert lõpetas 1950. aastal Tartu Meditsiinikooli. 1950–1951 töötas ta Rõuges velsk-

rina, järgneval paaril aastal Tartu polikliinikus ja sõjaväehaiglas vanemröntgenitehnikuna. Elukutse sobis talle juba loomupoolest hästi, tingituna tema vastutulelikkusest, lahkusest ja heast kuulamisoskusest. Kuid pärast kolmeaastast töökogemust meditsiini valdkonnas, otsustas Robert taimeteaduse juurde tagasi pöörduda. 1953. aastal lõpetas ta Tartu I Töölisnoorte Kesk-kooli, alustas õpinguid TÜ bioloogia osakonnas ning lõpetas viimase 1958. aastal. Seejärel suunati ta tööle Võrumaale Antsla Kesk-kooli õpetajaks, kus ta töötas kuni 1961. aastani. Samal aastal võttis Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Teadusliku Uurimise Instituudi Polli katsebaasi juhataja professor Siimon ta teadurina tööle. Töökaaslaste sõnul on Roberti puhul tegu ausa, julge ja tööka inimesega. Üheks tema teadustöö aktiivsemaks perioodiks saab pidada aastaid 1962–1973, mille alguses loodi Roberti juhendamisel Polli katsebaasi tehnoloogialabor. Keemialaboratooriumi juhataja Koidu Kelt ja tehnoloogia labori juhataja Robert Piir analüüsisid kõiki Eestis sel ajal kasvatatud puuvilja- ja marjasorte. Teadustöös uuris ta veel puuvilja- ja marjasortide sobivust töötlemiseks, selleks valmistati hoidiseid, millele anti organoleptiline ja degustatsiooniline hinnang ning lisaks tehti füüsikalise-keemilisi analüüse. Töövõiduna võib nimetada maasikakeedise retsepti välja töötamist, mille puhul värvi esialgne intensiivsus säilib.

Oma vaba aja veetis Robert vabas õhus, käies pikka- del jalutuskäikudel ning kasvatades Pollis koduaias ravimtaimi ja vähelevinud puuvilja- ning marjakultuure. Tema loodushuvi jagas ka abikaasa, kellega koos käidi metsas seenel. Kuid lisaks aiandusehuvile jätkus ka aega musitseerimiseks, pilli mängimiseks tähtpäevadel ning Polli lasteaias ja kodudes näärivana mängimiseks.

Uurimisobjektidest olid Robert Piiri jaoks Pollis eriti südamelähedased pihlakaliigid ja -vormid. Ta rajas 1978. aastal Polli katsebaasi ühe täielikuma pihlaka sordikollektsiooni kogu Nõukoguse Liidus, kus oli ligi 20 pihlaka sorti ja vormi. Pihlakate paljundusmaterjali jagati harrastusaednike aedadesse aga ka aedadesse ja istandikesse välismaal, näiteks Lätis, Soomes, Rootsis ja USAs. Pihlakast sai alguse tõsisem huvi uute kultuuride vastu. Tema teeneks on uute puuvilja- ja marjakultuuride sortide ning liikide introductseerimine Eestisse. Teadustöös hakkas ta uurima Eestis seni tundmata kultuure nagu astelpaju, sõõdav kusalpuu, toompihlakas, kuldsõstar, kirss-kontpuu, kukerpuu, pihvelpõõsas, laukapuu, sarik-hõbepuu. Uute kultuuride viljelamise ning andmete kogumisega tegeles ta enam kui 40 aastat. Pärast pensionile minekut 1992. aastal jätkas ta kirjutamistööd ning enamuse tema uuritavatest materjalidest said avaldatud.

Ta on avaldanud üle 100 teadustrükise. Roberti huvi- alad on laiahaardelised, ta on avaldanud artikleid puu- taimede puhkeperioodist, õuna-, piri- ja ploomisortide sobivusest töötlemiseks, uute kultuuride viljade keemilise koostisest ning uute puu- ja köögiviljakultuuride kasvatamisest. Lisaks muule on ta avaldanud kaheksa raamatut "Aiapidaja käsiraamat" (1974, üks autoritest), "Uusi puuvilja- ja marjakultuure" (1980, kaasautor K. Kask), "Puuviljad, marjad, tervis" (1997, kaasautorid K. Kelt, L. Lamp), "Pihlakas aias ja köögis" (2003, kaasautor T. Niiberg), "Astelpaju aias ja köögis" (2005, kaasautorid M. Jalakas, T. Niiberg), "Vähemtuntud marjad aias" (2008), "Pihlakas" (2010), "Puuviljad ja marjad Eestis" (2010, üks autoritest). Veel on ta avaldanud artikleid ajalehtedes ja ajakirjades ning andnud oma panuse uute kultuuride kasvatamise propageerimiseks Eestis.

Robert tähistas sel aastal koos abikaasa Lehtega 52. pulma aastapäeva. Neil on kaks last, neli lapselast ning üks lapselapselaps.

Soovime juubilarile kogu südamest õnne!

Polli Aiandusuuringute Keskuse nimel,

Mailis Vinogradov